

Передплата

на «РУСЛАНА» вносьте:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділей і руских свят о год. 6-ій пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндога ч. 9), Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

3 днем 15. вересня Редакция, адміністрація і експедиція часописи «Руслан» перенесена до нового льокалю при ул. Коперника ч. 9 (Ліндога ч. 9) в партері.

Значіне теперішної хвилі.

Заким др. Фукс вислав свої записки до представителів правниці і лівниці, не виключаючи навіть ґрупки Шенерера, порозумів ся він, як відомо не лише з ґр. Туном, але і з головнішими личностями з посеред правниці.

Рівночасно зібрав ся у Відни клуб католицких людовців (10 вересня) і, як також відомо, зсолідаризував ся вповни з наміреною президентом акцією.

Відтак слідувала аудієнція д-ра Катрайна і д-ра Фукса у цісаря в Шенбруні, і появились записки.

В два дни пізнійше читали ми в «Pester Lloyd» розмову презеса езекутивного комітету правниці, пос. Яворского, про ситуацію, в котрій між иньшим було сказано, що вся правниця «радо хоче покінчити національний спір між Німцями а Чехами мирною дорогою».

Рівночасно подали два німецькі днівники погляди д-ра Фукса на ситуацію, котрі то погляди кульміновали в тім, що президент посольської палати рад би уздоровити парламент в хвилі, коли сему парламентови грозить криза.

Ті всі моменти треба мати в памяті, щоби об'єктивно осудити теперішню — по нашій думці — важну хвилю. Ті моменти велять також заключати, що почата д-ром Фуксом акція не є його личним ділом, ділом на власну руку, а спочиває в інтенціях не лише правительства і корони але і в інтенціях всеї правниці яко парламентарної більшости. Правниця подала руку лівниці і бажає компромісу.

Услівя сего компромісу зазначив з гори пос. Яворский в своїй розмові з репортером Pester Lloyd-a, а з розмови сеї виходить зовсім ясно: 1) що на тепер иньша парламентарна більшість не можлива; і 2) що правниця згодить ся навіть на знесенє язикових розпоряджень бар. Гавча, наколи рівночасно парламент ухвалить новий язиковий закон для Чехії і Морави.

Иньша парламентарна більшість неможлива іменно з огляду на довершенє угоди з Угорщиною, а безуслівне знесенє язикових розпоряджень неможливе з огляду на внутрішній лад в державі, поки не послідуєть иньші язикові норми для державних урядників в Чехії і на Мораві.

Отсе вірний образ ситуації.

Праса правниці віднеслась до цілої сеї справи прихильно. З виїмкою Narodn-их List-ів, що перестали бути виразом гадок молодческого клубу, органи правниці похвалили сю компромісову акцію. Навіть «Słowo Polskie» одушевило ся нею; а німецькі днівники неопозиційні узнали таку акцію конечною в інтересі самогож німецького народу, в інтересі парламенту і в інтересі держави.

Лівниця не сказала доси свого послідного слова. Клуби лівниці мають зібратися 22. вересня у Відни, а 23. вересня на зборах езекутивного комітету лівниці, має запастися зрішенє.

На се зрішенє треба пождати з всею терпеливостію. Поперед невода годі ловити рибу, а в політиці треба числити ся лише з позитивними фактами.

Мимо того можемо вже нині почислити ся з голосом опозиційної праси, котра як звісно, в таборі німецької лівниці від якогось часу грає першу скрипку і розказує клубам лівниці.

На жаль, опозиційна праса віднеслась доси до компромісової акції на скрізь негативно. Праса ся відкидає з гори всякі

переговори, а велить Німцям з лівниці помагати ся сповнення трех условій:

- 1) Безпроводочного і безуслівного знесеня язикових розпоряджень бар. Гавча.
- 2) Уступленє ґр. Туна і зміни дотеперішньої системи управи.
- 3) Розбиття правниці.

На язиковім поли маз би бути привернений status quo ante, управа держави мала би перейти в руки кабінету — скажім виразно — відданого зовсім лівниці, а з посеред правниці мусіли би Поляки або католицкі людовці, або оба сі клуби перейти до лівниці, так, щоби Чехи і полуднені Славяни були цілком з'ізовьовані.

Сего домагає ся опозиційна праса німецька і в сім дусі мало би запастися зрішенє на зборах менерів лівниці 23. вересня.

Ми хочемо бути оптимістами і проте повитали би ми радо менерів лівниці за зеленим столом в президиальнім бюрі парламенту поруч заступників правниці. Але ми не виключаємо і того случаю, що менери лівниці відкажуть ся рішучо від участі в конференції.

Щож тоді?

Пос. Яворский сказав, будьто він не знає, чи на случай відмови лівниці правительство уложило вже який плян? Він знає лише, що правительство хоче реактивувати парламент і хоче до парламенту внести проєкт язикового закона, наколи Чехи і Німці на се вперед згодять ся. Пос. Яворский знає те, що сказав ґр. Тун, обіймаючи управу, іменно, що він язикові розпорядження бар. Гавча уважає лише провізорично правосильними до часу, коли буде їх можна заступити язиковим законом. Пос. Яворский не бажав би собі навіть зміни конституції в дусі автономічнім. Він бажав лише діяльного парламенту і покінчення спору чесько-німецького мирною дорогою.

Більше сказав вже др. Фукс в одній з своїх недавних ревелаций. Президент по-

Омелько Цуциня.

Оповіданє

Олександра Катренна.

(1897 р.).

(Конець).

До кінця прикінчик.

Суворий, непривітний той далекий острів Сахалін, на який відсилають з Росії що найміцніших здоровем каторжників. Одно вже те, що існує той острів собі на самісінькому краєві Сибіру, ледві не на самісінькому краєві світу, чого тільки коштує! Відділений той острів від Сибіру сердитим, бурхливим, та просторим північним морем. Облягло воно Сахаліна зо всіх боків на далеку далечинь щільно. Хмурий той острів, холодний він і зовсім голодний задля людей. Прикладом, такий хліб, як жито і те не встига там доспівати. Літко там коротеньке, не більш воно місяця держить ся, та й те літко яке! Немов осінь наша у нас, та і така ще, яку ми зовемо негарною. Такого чудового неба, прозорого, блакитного там ніхто ніколи і не бачив. Про таке тепло, спеку, які у нас звичайні, там тамошні мешканці, коли їм про їх розказувати, і втямити собі не можуть, які вони. Не вірять вони навіть, за брехню лічуть,

за сказку яку, щоб воно на світі, з погляду їхнього, та рай такий десь є.

Цілий рік на Сахаліні густі, вохкі, та пронизуваті тумани не переводять ся. Небо там сіре, як свита велетенська наче розпіята. Совершенно рідко коли проглядає там, показуєть ся. Сливє щоденні заморозки там річ звичайна.

Родинні мешканці сахалінські суть три невеличкі народці! Гіляки, Ороки й Айни. Люди вони убогі і зовсім дикі. Хліба вони ніколи не сіяли, не сіють і не бачили єго навіть ніколи. Не оброблюють вони нічого, а через те на усьому острові великому у них ні коний, ні товару ніякого і нічого такого і в заводі не має.

Годують ся ті сахалінські люди найбільше рибою, яку вони собі у морі добувають. Ловлять вони єї не по всяк час, а тоді тільки, коли єї можна там ловити. По весні, найбільше-ж у в осени по уз острів риба йде густою ватагою, палку тоді ветрами у море і вона сторчака стоїть від риби.

Ото-ж, наловивши тієї риби, вони, не солять єї, бо про сіль вони і не тямлять, що воно таке те й є, а сушать її, вяжуть так сак на повітрі свому такому сякому, у прок на цілий рік собі. Їдять вони ту рибу звичайно без нічого, бо-ж нічого іншого і не має в них. Вживають вони єї не порідко і вониючою, та ще й дуже.

Бува, що зимою, то отті люди, Гіляки, Ороки й Айни полюють, як вмють, ще і на звіря, який на тамтому острові в них, хоч є не густо, а водить ся. Бють вони єго за ради мяса, з шкурки же роблять собі одєжу, а залишок вимінують купцям, які задля того інколи приїздять туди, за пулі, порох та дріб, а то і за горілку.

Полюють ті люди і на людину.

Рідко кого з каторжників на Сахаліні заковувать у кайдани, хиба вже дуже, та й дуже небезпечних яких, найбільше-ж пускають їх вєїх так, вільно. З острова-ж утекти ніяково, вода-ж навколо, море, ще і бурливе море, не вгамонне. Але трапляють ся з каторжників такі сьміливі, та завзяті, які не потураючі ані на віщо, не дивлячи ся і на смерть видиму, тікають, чи то намагають ся хоч тікати. Беруть ся до такого більше з таких, яким до божевільности занудило ся по рідних країнах своїх. Вони то у двох, у трьох, змовивши ся, прямують до берегу куди небудь, якого небудь найменше людяного і відшукавши, надбавши там де небудь сякого такого, хоч невірненького (та гарних там і не має) човна якого небудь, який належить задля рибної ловлі кому небудь от з тих Гіляків, Ороків, або Айнів, крадуть єго і гайда у йому у море світ за очі, куди їх Го-

сольської палати боїть ся, щоби »теперішого парламенту не взяли чорти«, наколи лівця остоїть ся при своїй дволітній негачії і не явить ся до компромісу.

Але найвиразнійше висказав ся в тім напрямі др. Ебенгох в своїм Linzer Volksblatt-i, зазначивши, що рішаючі сфери готіві подумати над тим, в який спосіб подати австрійским народам можливість, брати на дальше участь в державнім законодавстві?

Се вже dictum acerbum, що пахне мабуть систованєм теперішньої конституції. Се пахне кризою, що не дотикала би, як всяка звичайна криза, самого кабінету, але дїткнула би теперішній парламент і теперішню заєдно ще централістично закрашену конституцію.

Не можна бо припускати, щоби рішаючі сфери довше терпіли внутрішній крайній розстрій, ідентичний з анархією. Доки сей розстрій обмежав ся на парламентарні бурди, доти можна було припускати, що се лише хвилеві прояви національної пристрасти. Але нині, коли анархію перенесено на улицу, коли дехто нищить повагу держави і єї дуалістичний устрій, коли в народах підривають ся династичні чувства і підготовлює ся економічна руйна, — нині може дуже легко вичерпатись довготерпелівість рішаючих сфер.

Не являть ся менери лівці на конференцію 24-го вересня, то парламент збере ся ще, щоби попробувати довершити угоду з Угорщиною, дати санкцію всяким розпорядженням з §. 14-го і забрати ся до вибору квотової депутатії та делегації. Може бути, що правительство зважить ся навіть внести проєкт язикового закона. Але для парламенту вибе напевно послїдна година, наколи лівця прийме ся опять чи то за холодну, чи скандалічну обструкцію.

О скілько можна ворожити, то лівця приготує на час парламентарної сесії не лише рабулістичні продукції Вольфа в парламенті, але і уличні демонстрації на лад ефектовних демонстрацій з 1897 року. Такіж демонстрації повалили колись кабінет гр. Баденього. Але чи рішаючі сфери схотять в друге капітулювати перед улицею? Бабка на двоє ворожила. Демонстрації ті може спонукали би ще гр. Туна до димісії, але они не зломлять теперішньої правиці. Ні Поляки, ні католицькі людовці не підуть в службу теперішньої лівці. Кавдинське ярмо не для правиці. Правиця не дасть ся розбити. Она готова до компромісів, але не до капітуляції.

Правиця з повним спокоєм буде проте придивляти ся еволюціям лівці. Правиця має свою австрійську програму. Она стоїть при теперішній конституції, ухваленій самимиж Німцями; она є династичною в повнім значіню сего слова; она шанує

інституції дуалістичні, хоче довершити угоду з Угорщиною, а тепер — пробує правницю склонити німецьку лівцю до розумного і справедливого компромісу. Лівця має віз — перевіз, — компроміс, або рік — 1878.

Посвяченє о. епископа Шептицького.

В неділю о 8. годині рано залягла товпа народа площу св. Юра у Львові. Церкву св. Юра прикрашену в зелїнь та килими заповнили люди також по береги, лишавши для церковних та євїцьких достойників, що брали участь у сьому євїтї лише мале місце до переходу. О 9. годині загриміли всі церковні звони та рівночасно введено о. епископа Шептицького з митрополічої палати до церкви у євїточнім поході. З переду йшли кановіки та несли у руках євїчки, а євїчки достойники два позолочені хліби та дві позолочені бочівки з вином.

Консекратор митрополіт Куіловський розпочав службу Божу враз із архієпископом Ісаковичем, Моравским та Гривнецьким та єпископами Чеховичом, Вебером та Пельчером.

В кріслах засіли: намісник гр. Пінїньський, що вернув ся в суботу з Відня, віцепрезидент Лїдль, староста Залєський, делегати міської ради, далі найближша родина консекранта, сивовслосий батько в чорнім контуши, стара мати та брата.

Рівночасно при однім бічнім вївтарі почав правити службу консекрант.

По сїй службі, що називаєть ся »Introitus« наступила перерва в часі якої приведено консекранта перед »царські ворота« перед багрянний килист, на яким виткано сріблом білого орла а в горі над ним краєвид, що представляв край з горами та ріками.

Один кановік виголосив коротку бесїду у якій просив про посвяченє номіната на єпископа.

Митрополіт послитав номіната:

— По що ти прийшов та чого хочеш?

— Посвяченє на станіславівського єпископа.

— Я маю право посвятити тебе, але чи ти маєш Папські буллі?

Єпископ та кановіки відповіли »Маємо« — та подали митрополітови буллі на срібній таці. Митрополіт казав встати з місьць. Всї повстали, єпископи відложили мітри, відчитано папські буллі, та потім сказав митрополіт: »Слава Богу« та послитав:

— В що віриш?

Номінат проголосив свою заяву віри, потім станув на середині орла та повторив свою просьбу про посвяченє.

Найстарший єпископ консекратор послитав його про ширше проголошенє своєї віри, що номінат зробив сейчас.

Митрополіт відчитав коротку молитву, кановіки привели номіната на передню частину килима, поставили його на голові орла та просили знова про посвяченє.

По молитві митрополіта всі повставали

втікачів, бо в двоох йти на трьох, щоби сіймати їх живцем, вони не насмілили ся. По сїм Гіляки підпустили їх до себе на можливе близько, та тоді одночасно і вибухнули в них з рушниць своїх.

Двоє втікачів, як снопи, миттю попадали на землю, третій же з них подав ся був на втьоки. Гіляки припустили за ним, здогнали єго і забрали живцем.

Коли повернули ся вони до тих двоох, то ті були вже зовсім мертві.

Гіляки по пораді роздягли їх до ниточки. Усю одежу з них і все забрали вони собі, а їх самих, тулуби їх грїшні вони швиргнули у море.

Гіляки розлічили, бач, що одежею тією з них скористувати ся задля них коштовнійше ніж одержати ту платню за них побитих.

Один з тих убитих був наш знаомий Омелян Іванович Пуцков, чи крейдяньський Омелько Пуцуня, другий пан Афончиків, живцем же забраний третій був той старший прикащик Лозинцівський.

з місьць. Номінатови, що був приодітий досї у звичайні євїщенічі ризи приперізає до боку »духовний меч«.

Зібраний у церкві народ засьпївав »Многая літа«.

Тепер кляк він перед єпископами. Митрополіт поклав йому на голову євангелїє, а єпископи руки. Митрополіт відчитав молитву, якою доконано акту посвяченє та зробив над головою посвяченєго тричі знак св. хреста.

Зачала ся тепер молитва по якій приодягнено о. Шептицького у признаки єпископскі. Всьо те відбувало ся при відчитуваню молитв та євїчаню: Многая літа. Потім пішли всі перед вївтар, де скінчено службу Божу. Єпископ Шептицький поблагословив вірних перший раз.

Тепер сїв митрополіт на своїм троні та заложив о. Шептицькому єпископський плащ на рамена.

По скінченім євїтї заведено нового єпископа до митрополічої палати, яку окружило велике число народа. Небаром появил ся на балконі єпископ Шептицький та почав благовити народ, з якого грудий лунав сильний євїв »Многая літа«.

О годині 2. з полудня відбув ся у митрополічій палаті обїд в єсть нового посвяченєго єпископа, на яким взяло участь крім духовєнства та представителїв властей та товариств яких 60 приватних осіб.

З політичного поля.

В суботу був гр. Тун на довший авдієнції у цїсаря, почім відбула ся рада кабінету.

Міністер угорський Любач конферував також з д-ром Кайцлем і з директором австро-угорського банку Кавцом.

Італїянській клуб заявив, що возьме участь в конференції 24-го вересня і предложить свої постуляти.

112 чеських і німецьких фабрикантів, промисловців і кушців вислало до чеських і німецьких послів королївства чеського відкрите письмо, в котрім накликають їх до порозумїня і мира. В письмі сказано, що в хвили, коли вся Европа, двигаєть ся економічно, одна Австрія подаєть в зад. На полях промисловім, фабричнім та купецкім застоє. Чехія, найбогатший край в Австрії, упадає. А всему причиною національний антагонїзм, ворогованя і безсовісна агітація. Підписані звертають ся проте з умільною просьбою до своїх конститучійних заступників, щоби залишили погубний національний спір і — довели вже раз до порозумїня обох народів. — Таке написали чеські і німецькі не-полїтики. А полїтики що зробили за той час? Пос. Праде (націонал чесько-німецький) каже в Reichenberger Volksztg., що німецька опозиція явить ся на конференції Функого, але з сїєї конференції вишле письмо до президента палати, що всяке порозумїнє виключене.

»Narodni Listy« велють собі писати з Відня, що знесене язикових розпоряджень є постановлєним ділом(?!).

Про збори молодоческого клубу, які відбулись 16-го вересня в Празї під проводом Скарди, доносять. На зборах явилось 83 послів, 12 оправдало свою неприємність. Пос. Герольд предложив реферат, зложений з 6 точок. В дискусії взяло участь 14 послів, між ними Енгель, Грегр, Форманек, Подліпни і др. Принято слїдуючі резолюції: 1) Чеські носли стоять і на дальше при своїй державноправній, національній і політичній програмі. 2) Посли виявляють свій жалє з огляду на сумні політичні, господарні і соціальні відносини в краю і державі. Они охотно подадуть руку до уздоровленя недуги, в яку попав державний організм, без нарушеня прав чеського народа. 3) Средством до того будуть: а) перестроєнє кабінету на кабінет парламентарний, що опираєть ся на автономічній більшости. б) Справедлівість на всіх полях супроти всіх народів і усунєнє законів, шкідлих для славянських народів. в) Змаганє правительства до того, щоби конститучійне жите опертї на національній і горожанській рівноправности в дусї розширеня автономії королївств і країв. 4) Посли піддержать всякі проби до осунєня національних і язикових спорів на основі справедливости, противлять ся однакж заведеному ні-

сподь принесе. Найбільше вони всі такі у морі кїнець собі знаходять, потопають.

Ті непорідкі крадіжки дуже збурили проти втікачів всіх мешканців сахалїньських. Човен, хоч би який, річ дуже там потрібна і коштовна. Дерева на Сахалїні взагалі росте дуже мало, а годячого задля човнів, то і зовсім мало. Без човна-ж, то там тамошньому мешканцеві ще гірше ніж без рук. Без човна-ж він не ввіймає ні однієї рибини, а не буде у його єї, то і з голоду-ж він опухне. Окрім того ще уряд сахалїньський за кожного ввійманого втікача платить гроші у нагороду, ввіймавшому єго. Платить уряд навіть і за втікача убитого, хоч і менше платить ніж за живого, але платить.

Ото-ж власна оборона свого добра від злодїїв і грошева користь дуже примушують тих мешканців що мочи полювати за втікачами каторжниками й або ловити їх, як що мога тєє, або-ж прямиєнько і вбивати з рушниць.

Троє каторжників у сїрих довгих свитах з жовтими шкуратяними плямами на спинах, обережно крадучі ся берегом, зорили собі човна. Тимчасом двоє обідраних Гіляків лежали, притаївши ся, за бугром. Ті Гіляки вгляділи тих трьох і порадивши ся, покляли пошідстрилювати

мецкогo державного язика і зазивають правительством не лише до точного виконування законів о народностях, але і до прикорочення велико-німецкої агітації. 5) Посли стоять при адресі, уложеній парламентарною правницею. 6) Посли застерігають собі на будуче зовсім свободну руку в політиці відповідно до розвою політичних обставин.

3 руских Товариств.

Справозданє Виділу «Рускої бурси» в Тернополі за рік 1898/9.

Звичайні загальні збори товариства відбули ся 29. н. ст. вересня 1898, а звичайні доповняючі 8. жовтня 1898. На зборах тих вибраний виділ уконститував ся в сей спосіб: голова др. В. Лучаковский; заступник голови о. В. Громницький; касир п. Кручовский; секретар п. Левицкий; виділові: о. Евг. Громницький, п. Гриневецкий, п. Копач, др. Гладишовский, п. Геців; заступники: п. Вітошинський, п. Рівніський, п. Герасимович.

Безпосередній нагляд і аряд економічний бурси провадив — як і в попередніх літах — о. Петро Ніжанковский, з великим пожертвоуванєм: тож виділ уважає своїм обовязком Ви. Паньству Ніжанковским за їх невсищуцю працю для добра бурси, який посвятив свій час, висказати своє повне признанє і сердечну подяку. Нагляд дидактичний над питомцями обьявля також о. катехит Е. Громницький і проф. Копач, враз з другими членами Виділу навідувались до питомців та присутні були часто під час обіду і вечері. Опіку лікарську прийняли на себе зовсім безкористо ш. др. Гладишовский та др. Вітошинський — і їм складає виділ свою сердечну подяку.

Виділ відбув за сей рік десять засідань; на них займав ся справами біжучими, касовими, та справами питомців. В тім згляді ухвалив виділ ряд постанов, що відносять ся енергічно стяганєм залеглих довгів, та цофнув по першій півроці тих питомців, що через лихий поступ в науці або зле поведене були елементом деструктивним. В хвилі вітвореня рускої гімназії ім. Франц-Йосифа I, виділ товариства враз з товариством педагогічним подбав за всякі пільги для учеників тої нової інституції. Заходом виділу а особливо проф. Копача та о. П. Ніжанковского, відбув ся 13. липня 1899 р. концерт в дохід бурси, що привів чистого доходу 66 зр. Майно товариства складаєть ся з власної реальности, з вкладок членських і доплат питомців.

Число питомців виносило в першій півроці 73, в другій 70; з тих 4 місяця безплатні обсаджує о. Андрій Качала, великий добродій бурси, що дарував свого часу 8.000 зр. на будову бурси. Доплата учеників виносить 5—9 зр. місячно; кошта удержаня одного питомця виносили пересічно 7 зр. 75 кр. Вислід класифікації був слідуєчий:

	I піврік	II піврік
ступень відзначаючий	14	15
> перший	56	47
> другий	3	4
поправку	—	4

отже злий поступ в I півроці ледви 4% в II півроці 5%. Вислід проте кваліфікацій можна назвати вповні вдоволяючим. На новий рік шкільний прийнято 75 питомців до інтернату, а то: 59 гімназистів, 7 реалістів, 2 семинаристів і 7 зі школи виділової. (Конець буде).

НОВИНИ.

— При посвятиченю Преосв. єпископа Шептицького в часі Служби Божої співав дуже красно мішаний хор, що складав ся з панночок учениць і бурсаків тутешньої церкви архикатедральної св. Юра, підчас того виконали дуже красно соля панна Іванівна і пані Вл. під управою диригента п. Мельника.

— Розмова з Победоносцевом. В Відні бавив тепер Победоносцев. Скористала з того редакція «N. fr. Presse» і вислала до него одного з своїх редакторів на розмову. На питанє, чи českі стремлення находять піддержку в Росії, відповів Победоносцев: «Чехи! Предсі они находять ся в неволі німецкої культури. Они не можуть заперечити, що зістають в повній залежности від німецкої науки. Впрочім здає ся, що в Чехів брак нині визначних мужів. Не мають они вже, як давніше, провідників. Крамаржа годі класти на рівні з Паляцким». При обгово-

рювано ювілею Паляцкогo в Празі, заявив Победоносцев, що Комаров і єго крикливі прихильники не мають ніякого морального кредиту в Росії. Рівно-ж зазначив Победоносцев, що Чехи не мають права покликувати ся на протекторат Росії. «Єсьмо чемними людьми для всіх, отже і для Чехів, коли до нас прибувають. Впрочім гляджу на відносини в Австрії з становища рівнодушного обсерватора. Чи маємо одушевляти ся Поляками в Галичині, що так дуже тиснуть «русских»? Русинів вважає Победоносцев людьми «русского происхождения и вѣры» (?). «Поляки в Галичині обходять ся з Русинами, як з невільниками. Те саме діє ся на Буковині... кінчив Победоносцев. На заміт редактора, що в королівстві польскім жалять ся на переслідованя з сторони Росії, відповів Победоносцев: «Мене вважають всі ворогом католиків. Так не єсть. Впливи мої передіюють також люди. Росияни переходять на католицизм і за се не карає їх ніхто. Тільки, о скільки католицизм єсть знярядем польщеня, мусимо єго знести в зароді. Я тверджу: кожний польскій священник єсть в нас агєнтом польонізму і для того неможливо єсть річию, щоби ми дозволили Полякам своією розвивати ся. Не побороємо католиків, лише Поляків». В Фінляндії, по гадці Победоносцева, нема ніяких переслідовань... Словом в Росії правдива благодать...

— До учительської семінарії в Тернополі вписало ся на сей шкільний рік 299 учеників. Русинів 139, лат. 120, жид. 40. Число учеників в поодиноких класах представляє ся ось так: курсе пригот.: Русинів 26, лат. 27, жид. 8; рік I: Русинів 38, лат. 30, жид. 10; рік II: Русинів 34, лат. 24, жид. 10; рік III: Русинів 27, лат. 22, жид. 7; рік IV: Русинів 14, лат. 17, жид. 5. — В рускій школі вправ єсть 85 учеників. Кл. I: 22, кл. II: 21, кл. III: 21 і кл. IV: 21.

— Спілки Райфайзена. Виділ краєвий скінчив вже організаційні і приготовлюючі роботи до акції, підприємчої краєм на підставі сегорічних соймових ухвал в цілі підпираня розвою і діяльности Спілок Райфайзена. Як раз в сих днях вийшла з друку рівночасно в рускім і в польскім язичі брошура, котра містить в собі «Почене о закладаню Спілок ошадности і позичок під Патронатом Виділу краєвого» разом з додатком, містячим в собі ухвалені Виділом краєвим вірцеві статуту для Спілок з необмеженою і з обмеженою порукою, інструкцію о виконуваню Патронату Виділу краєвого над спілками і приписи о позичках з фонду позичкового, устанавленого в тій цілі. Рівночасно видано в обох краєвих язиках всі формулярі і вірці, потрібні при завязуваню і до дальшої діяльности Спілок. В кінці Виділ краєвий зорганізував окреме «Бюро Патронату для Спілок ошадности і позичок» поручуючи єго управу др. Францови Стефчикови, яко своєму фаховому референту для Райфайзенівських Спілок. Тое Бюро, будучи органом Виділу краєвого, підлягає шефови III. Департаменту; однак для улєкшеня енергічної діяльности Виділ краєвий признав Бюрови Патронату право переписувати ся зі сторонами безпосередно в границях означених окремою інструкцією.

Отже кореспонденції в справах, відносячих ся до Райфайзенівських Спілок, треба адресувати безпосередно до: «Бюра Патронату для Спілок ошадности і позичок при Виділі краєвим у Львові».

— Звичайні загальні збори товариства «Руска Бурса» в Тернополі відбудуть ся 29. н. ст. сего місяця в комнатах «Рускої Бурси» о год. 2 з полудня. — Порядок денний: 1) Справозданє уступаючого виділу за рік адмін. 1898/9. 2) Справозданє комісії контрольної. 3) Вибір нового виділу. 4) Внесеня та інтерпеляції членів. Наколи би о год. 2. не було приписаного комплекту, відбудуть ся загальні збори з тим самим порядком о год. 4. при якій небудь скількості членів. — За виділ: Др. В. Лучаковский, презес. В. Левицкий, секретар.

— Славний угорский письменник, 75-літний Мавркий Йокай повічав ся цивільним слюбом з 23-літньою драматичною артисткою Беллою Нагі. Цивільне вінчанє відбуло ся тому, що молодий є протестантом, а молода жидівкою. Щаслива пара вибрала ся в подорож до Венеції.

— Малий герой Королівске товариство ратункове в Лондоні «Human Society» обдарувало сими днями дипломом на пергаменті п'ятилітнього хлопця Леонарда Вебера, за те, що уратував свого трілітнього брата. Маленький Вебер купав ся в ставі та застряг у болоті глибоким на 1½ стопи. По хвилі зчез цілком під водою. Коли інші діти налякали ся та поугітали, Леонард кинув ся до води та витягнув із неї свого брата. Дипломований хлопець є сином убогого ремісника, що має 12 живих дітей. Крім сього є він найстаршим героєм, якого коли-небудь обдарувало товариство «Human Society».

— Европейский мир! Генерал Драгоміров замістив в часописі «Разведчик» слідуєчу казку, чи радше сатиру на «оружейний европейский мир»: «жили си обі три сусіди: Іван, Сидір та Петро та мали по одному сторожеви. Одной днини приходять Іванови на гадку, що коли Сидір

та Петро виступлять проти йому то ограблять його. «Прийму собі іще одного слугу» подумав собі Іван та приймив. Перший замітив се Сидір. «Не даром се Іван приняв собі іще одного слугу. Видно щось задумєє проти мене — думає собі. — Прийму я іще двоох сторожів буду мати тоді трєх, а вони два також трєх, буде рівновага, та можна буде спати спокійно. Що-ж стало ся? Побачив се Іван та налякав ся. «Проти мене уже чотирох, треба приймити собі іще двоох». І так один за одним почали Іван та Сидір приймати раз-у-раз більше сторожів. Вже нема що їсти дома, їм самим позападали ся черева та вони все таки боять ся. Дивив ся на се третій сусід Петро та думає собі: Буду жити радше, як Бог приказав, та коли буде біда, не дам ся, нічого не пожалую аби відбити ся; не всі-ж будуть проти мене, найдуть ся і такі, що стануть по моїм боці; сильний чорт але Бог мистивий.

— Убийство в Польчій. Перед кількома днями розпочала ся в Кутнагорі розправа карма проти 20 тітньому Леопольдові Гільднерови обжаловану про убийство 20-літньої дівчини християнки Анни Груза. Обжалований є жидом і убийство поповнено в часі пасхи, антисемітські сфери добачують у сьому ритуальне убийство Акт обжалованя звучить ось як: Дня 29. марця найдено Анну Грузу без життя у ліску Березині. Труп лежав на череві, звернений лицем до землі. Коло голови була обвинена сорочка, якої одна частина була обдерта, друга обтята. Голова була запутана у спідницю. Руки були зложені на хрест, та долішня частина гола. На голові та шиї мала кілька глибоких ран. Убийства доконано в підступний спосіб. Труп лежав у лісі півтретя дня. Лікарі сконстатували, що нема в сьому трупі ані каплі крови та що убийство поповнено — в спосіб властивий ритуальним різником, що не заходить тут однак злочин знаселеня. Підозріне звернуло ся проти Гільднерови, і то зі слідуєчих причин: Він знав перед сим Анну та ходив за нею напярсно; в день убийства йшов з двома товаришами до ліса; alibi свого не може виказати; в слідстві зміняв двічі свої зізнаня; стоїть у суперечности зі зізнаннями свідків; в куфрі його матері найдено покровавлені сподні, його мінущина була дуже темна, не хотів ніколи працювати, зглядом дівчат заховував ся все дуже напярсно, та одній своїй любовниці грозив смертю.

Коли переслухвано обжалованого він баламутив дуже часто у своїх зізнаннях, попадав в суперечність зі зізнаннями в слідстві.

В дальшій розправі зізнавав свідок Пешак. Він заявив рішучо, що в дні поповненя злочину бачив Гільзнера на місці випадку в товаристві двоох иньших людей, але оборонця обжалованого стараеть ся заквестіювати сеї зізнаня темною мінущиною Пешака, що каже сумнівати ся про правду його слів. Брат обжалованого скористав з добродійства права і не зізнавав. Медвежу приєлугу зробила обжалованому його тітка, що хочачи виказати alibi обжалованого так попугала ся у зізнаннях, що предсідатель казав її арештувати. Не вияснило ся ще досі хто є сі два товариші Гільзнера з якими його бачили деякі свідки. Мали се бути на підставі зізнань жиди: Бертольд Фрід і Гнат Беран тимчасом показало ся, що Фрід лежав в тім дні у шпиталі, а Беран відсиджував у Польній десятидневну кару, яку скінчив аж 30. марця, як раз день по сім випадку.

Розправа триває далі.

Сим злочином як пишуть з Кутнагори заінтересовали ся всі круги. До місточка зїздять ся цікаві зі всіх сторін, сая однак у якій ведеть ся розправа є така мала, що може помістити лише 28 дневників та 26 осіб з публіки. Між дневникарями є навіть деякі з французских часописей. Заінтересованє між публікою є таке велике, що коли появить ся яка часопись зі справозданєм з процесу, порозкоплюють її зараз до останнього примірника.

— Ц. к. Дирекция залізниць державних у Львові подає до відомости, що з днем 13. с. м. привернено знов рух всіх поїздів на шляху Борщів-Іване пуге.

— Дрібні вісти. Дня 10. с. м. відбуло ся в Стоянові відселенє пам'ятника бл. п. цїсареві Єлисаветі. Акту посвятиченя доконав крп. Іван Сохацкий, гр. кат. і о. Блажей Янор, рим. кат. — Намістництво зізволило п. Казимирови Римарови на зміну назвиска «Римар» на Корский. — В січні 1900 р. відбуде ся в Москві зїзд учителів фізики з цілої російської держави. — Під колеса льокомотиви кинула ся вчєра на Підзамчу, в намірі самоубийчїм, Агнешка К. На щастє однак спостережено се і здержано машину. Причиною сего кроку мало бути нещасне пожитє з чоловіком, котрий є налоговим п'яницею. — Дирекция каси ошадности уділила відпустки на пів року п. Тадейови Онішкевичови в цілі виконаня контролю кас щадничих в західній Галичині. Удленє відпустки слідувало на жаданє Намістництва. — З днем 1. жовтня буде отворена у Львові висша торговельна школа. — Бомбу старого калібру найдено при ко-

паню каналу під пресвітерским домом у сьв. Юра. Як догадують ся, має она походити з часів походу гетьмана Дорошенка на Львів.

Телеграми.

Цельовець, 18. вересня. Сюди прибув цісар на військові маневри з архикнязем Франціском Фердинандом. Нарід повитав цісаря дуже торжественно і з одушевленем.

Відень, 18. вересня. Дневник військових розпоряджень оповіщує увільнення з служби полковника Швайдера яко військового аташе при амбасаді в Парижі. (Наслідки процесу Драйфуса).

Пешт, 18. вересня. Міністер торгівлі Геґедіс поручив виробити закон проти Картелів.

Париж, 18. вересня. Нині зібрав ся трибунал державний, щоби почати процес проти роялістичних заговорщиків. Завтра збирає ся рада міністрів. Семітські дневники хотять знати, що міністерство поставить внесене до Любета на уласкавлене Драйфуса. Вість ся видаєсь неімовірною, позаяк військовий ревізійний суд не висказав ся ще доси в справі апеляції Драйфуса від засуду в Рен. Герінови донесено опять живности. Matin каже, що в кріпости Геріна находить ся і кн. Орлеанський.

Новий Йорк, 18. вересня. В Венезуелі продовжуєсь революція. Ворохобники побідили війська два рази. Валенене впаля в руки ворохобників.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1899.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
	6-10	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова		6-20	до Лавочного (Мунча, Пешту) Борислава		
	6-50	з Брухович, від 7. мая до 10. вер. включно		6-15	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний		
	7-10	з Зимної-води		2-08	» » » дв. Підзамче		
	7-40	з Янова		2-45	» » »		
	7-55	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия		8-30	до Іцкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави		
	7-44	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче		8-45	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа		
	8-05	» » » на дв. головний		9-10	до Сколього, до Лавочного (1. липн. до 12. вер.)		
	8-15	з Сокаля, Рави рускої		9-25	до Янова		
1-30	9-00	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.		9-35	до Підволочиск, Бродів, Гусятин дв. Під.		
	11-15	з Ярослава і Любачова		9-53	» » » дв. гол.		
1-50	11-55	з Іцкан, Чернівців і Станиславова		10-10	до Бельця, Рави рускої, Сокаля і Любачова		
	1-01	з Янова		12-50	до Янова від 1. липня до 15. вересня вкл.		
	1-40	зі Сколього, Стрия, а з Лавочного тільки			тільки в неділі і свята		
		від 7. вер. до 15. пад. включно		2-15	до Брухович тільки від 1. липня до 10. вересня		
2-20	5-15	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Під.			включно в неділі і свята		
2-35	5-40	» » » на дв. голов.		9-45	до Іцкан (Ясс, Букарешту)		
	5-55	з Сокаля, Бельця і Любачова			до Кракова (Відня) Хабівки ч. Ришів		
				3-05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.		
				3-15	до Янова від 1. мая до 30. вересня вкл.		
				3-20	до Зимної води тільки від 7. мая до 10. вер.		
				3-26	до Брухович		
				5-25	до Ярослава		
Ніч				Ніч			
8-45	6-10	з Кракова (Відня) Самбора, Хирова		12-50	3-21	до Іцкан, Радовець, Кімполонга, Сучави	
	6-20	з Іцкан, Сучави			6-40	до Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.	
		з Янова від 1. до 31. мая і від 16. до 30. вересня щоденно, а від 1. червня до 15. вересня тільки в неділі і свята			6-50	до Янова від 1. чер. до 15. вер. т. в дні б.	
	7-58	з Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16. серпня до 10. вересня вкл. щоденно			7-00	до Лавочного (Мунча, Пешту) Калуша	
	8-15	з Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.			7-10	до Сокаля і Рави рускої	
		з Янова тільки від 1. черв. до 15. вер. вкл.			7-20	до Тернополя дворець головний	
	8-14	з Кракова (Відня, Берлина), Сянока, Пешту			7-42	» » дворець Підзамче	
	9-21	з Чернівців, Іцкан (Букарешту), Сучави			7-47	до Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900	
	9-55	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Під.			8-35	» » » 1. до 31. мая і 16. до 30. ж. щод.	
12-30	10-10	» » » на дв. голов.			9-10	» » » 1. чер. до 30. жов. в нед. і сьв.	
	10-08	з Лавочного (Пешту) Хирова		2-36	10-40	до Іцкан (Ясс, Галацу), Сучави	
	10-25	зі Сколього, Калуша			10-50	до Кракова (Відня, Варшави), Сянока	
	10-30	з Підволочиск на дворець Підзамче			11-10	до Підволочиск, Бродів дв. головний	
	12-10	» » » на дворець головний			11-32	» » » дв. Підзамче	
	3-05	з Кракова (Відня), Самбора, Сянока			4-10	до Кракова (Відня, Берлина)	
	3-30				5-50	до Брухович від 7. мая до 10. вересня	
2-16	6-00						

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейский різнить ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівского. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красіцких ч. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокое руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Преосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординариатам всіх трех епархій, обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарскі аваряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливых огневиц.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} 206.880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Тарифи «Дністра» дуже умірковані, услія обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроблемно. До кінця 1898 року виносили виплачені шкоди 527.790 зр. 67 кр. Поліси «Дністра» приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечити ся через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услія, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту «Дністеръ», стоваришене з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Уділ членський виносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Дністеръ». Інформації уділяє Дирекція лістовно.

Зголошена о уділеня агенцій в окрестностях де нема близько агентів «Дністра», приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просвіти»).

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупні:

Сьвітло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Па по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посылках почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко ВІНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Інші товари по умірених цінах.

78—?

ЛЕВ ЛОПАТИНСЬКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ

Драма з галицного еміграційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої 35 кр.

СВЕКРУХА

комедия в 3. актах з сільского життя.

Ціна книжки брошурованої 30 кр.

БЕАТА і ГАЛЬШКА

Історична трагедія в 5. актах — з другої половини XVI. віку.

Ціна книжки брошурованої 40 кр.

Конкурс на мужа

шутка в 5. актах з міского побуту.

Ціна книжки брошурованої 35 кр.

ЯБЛОЧНИКАР

комедия в 1. акті опрацьована після німецкого.

Ціна книжки брошурованої 15 кр.

Сольо-терно

оповіданє з льотерийних пригод.

Ціна книжки 15 кр.

На поchtову пересилку 5 кр.

У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

Галицний Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4⁰/₀ АСИГНАТИ КАСОВІ

з 30-дневним виповідженем,

3¹/₂ АСИГНАТИ КАСОВІ

з 8-дневним виповідженем,

а всі інші находячі ся в обігу 4 1/2% Асигнати касові з 90-дневним виповідженем будуть опроцентовані почавши від дня 1 мая 1890 по 4% з 30-днев. речинцем виповідження.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекція.